N°. 126. **DE GRONDWET.** 1853.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels . . . . ƒ 1.00.
Voor elken regel meer . . . . » 0.15.
Behalve de [illegible] zegelgeld.

DONDERDAG 20 OCTOBER.

UITGEVERS-DIRECTEUREN:
JOH. NOMAN en ZOON, te 's Gravenhage.

Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . [illegible]
Voor de overige steden des Rijks . . . . . . [illegible]

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indie:
VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen, per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement ƒ 60, Ned. Cour.

De Handelmaatschappij.

VI.

De Staten van in- en uitvoer op Java en Madura.

Sedert 1847 wordt hier te lande jaarlijks eene uitvoerige statistiek van Handel en Scheepvaart, van wege het Departement van Financiën uitgegeven en algemeen verkrijgbaar gesteld. Het hooge belang van die verslagen, waarvan het eerste loopt over 1846, wordt algemeen erkend. Bij de discussiën over de tractaten met Belgie en met het Tolverbond, is er, door voor- en tegenstanders ruimschoots gebruik van gemaakt; maar vooral bij de behandeling der scheepvaartwetten, hebben die verslagen, in verband met de verdere statistieke mededeelingen der Regering, aan de voorstanders dier wetten, het middel verschaft, om al de argumenten der tegenstanders zegevierend te bestrijden en aan te toonen, dat de vraag, of de Nederlandsche vlag, zonder bescherming en dus in volkomen gelijke omstandigheden, al dan niet met de vreemde kan mededingen, reeds lang geene twijfelachtige meer was. Uit die verslagen en medegedeelde stukken werd toen bewezen, dat wij de mededinging der Engelschen niet behoefden te vreezen, en dus de mededinging tegen alle andere vlaggen zouden kunnen volhouden. Maar ook de tegenstanders hebben zich toen van datzelfde wapen tot den aanval bediend; vooral de hevigste bestrijder dier wetten, de Heer VAN HALL, heeft, wij erkennen dit gaarne, een meesterlijk gebruik van die statistieke opgaven gemaakt; dat die drooge discussie over cijfers, toch tot een helderder inzigt kan leiden, bleek duidelijk, toen de Heer VAN HALL erkende, dat de algemeene verhouding onzer scheepvaart, door hem uit een medegedeelden staat afgeleid, op eene misvatting berustte, en hij eene rectificatie gaf van zijne vroeger opgegevene cijfers.

Moge het belang van statistieke opgaven over handel en scheepvaart, vroeger hier te lande niet zoo duidelijk zijn ingezien: na de discussie over de scheepvaartwetten, kan het nuttig gebruik, dat er gemaakt worden kan, zeker niet meer twijfelachtig zijn. Niet allen mogen toen door de welsprekendheid der cijfers overtuigd zijn; er was zeker geen bevoegd beoordeelaar, die niet moest erkennen, dat het zoo betwiste vraagpunt, er in een helderder licht door geplaatst was. Van waar dan, hebben wij ons dikwijls gevraagd, dat in eene andere zaak, mogelijk van even groot belang, de vrijheid namelijk van handel en scheepvaart in onze Oost-Indische bezittingen, er tot nog toe zoo weinig, of liever geen gebruik is gemaakt, van hetgeen daarover officieel is en wordt medegedeeld?

Wij meenen de eenige oorzaak te moeten zoeken in de weinige bekendheid die er bestaat, met de sedert zoo vele jaren met loffelijke volharding uitgegeven verslagen over den handel en scheepvaart op Java en Madura, of liever daaraan, dat de publieke pers nog nimmer, zoover wij weten, de aandacht er op gevestigd heeft, hoe gewigtig de zaak ook moge zijn.

Dit moet te meer verwondering wekken, als men er op let, dat onze kennis ten dien opzigte, wat Java betreft, veel uitgebreider en veel zekerder is, dan wat Nederland, het Rijk in Europa namelijk, zelf aangaat. De officieele statistiek van den handel en de scheepvaart van Nederland, dagteekent toch slechts van 1846, die van Java en Madura reeds van 1824. Het verslag over dat jaar werd in 1825 te Batavia ter Landsdrukkerij uitgegeven, en hoewel er later meer uitbreiding aan gegeven is, de oorspronkelijke inrigting en vorm waren zoo goed, dat die in alle volgende jaarlijksche verslagen zijn kunnen behouden worden.

Twee groote gebreken zijn in die verslagen echter blijven bestaan, of om juister te spreken, die gebreken zijn een gevolg geweest van de invoering van het cultuurstelsel en van het, voor gouvernements-rekening, drijven van handel door de Handelmaatschappij. Het eerste gebrek betreft den uitvoer. Er wordt namelijk in eens opgegeven de hoeveelheid en waarde der producten naar Nederland uitgevoerd, zonder onderscheid te maken, of die uitvoer is voor het gouvernement, in consignatie aan de Handelmaatschappij, of wel voor particulieren. Het tweede gebrek betreft den invoer. Er wordt geen onderscheid gemaakt tusschen den invoer door particulieren en door de Handelmaatschappij; men kan dus niet beoordeelen, ten minste niet met juiste cijfers aantoonen, in hoeverre de invoer toegenomen is, door den zich vooral in de laatste jaren, meer en meer ontwikkelenden ondernemingsgeest van den particulieren handel.

De daardoor nog bestaande onzekerheid is vooral te betreuren, wat den invoer van wollen stoffen en katoenen goederen betreft. Wij spraken boven van het voor gouvernements rekening drijven van handel door de Handelmaatschappij. Wij hadden daarbij het oog meer bepaaldelijk, op den zoogenaamden lijnwaadhandel, en gelooven dat de door ons gebruikte uitdrukking een juist denkbeeld geeft van de zaak. Aan de Handelmaatschappij toch waren zeer belangrijke voordeelen toegestaan, bijv. stortingen in de Indische kas en meer andere, (waarover wij veel zouden kunnen zeggen, maar dat wij voorbij gaan, omdat het gelukkig tot een afgesloten tijdperk behoort,) en bovenal een zeer hoog commissieloon, van 3½ pct. voor het te gelde maken der producten; maar daarentegen was de Handelmaatschappij, volgens een artikel van het lijnwaden contract, verpligt een kapitaal van 10 à 11 millioen te besteden, tot den inkoop hier te lande en den verkoop in Indie van wollen en katoenen goederen, waarop ingevolge andere bepalingen van het contract, de Maatschappij altijd belangrijke nadeelen moest lijden en werkelijk geleden heeft. Men ziet dat het een kunstmatige handel was, waarvan de verliezen aan de maatschappij vergoed werden, door de hooge commissieloonen en andere voordeelen, en wij meenen dus teregt het genoemd te hebben, handel door de maatschappij voor rekening van het Gouvernement.

Later is daar verandering in gekomen: het eerst zoo wij ons niet bedriegen, in 1843. De invoeren van wollen en katoenen goederen door particulieren, vroeger van zeer weinig beteekenis, zijn van toen af toegenomen, maar zeer langzaam. Bij het sluiten der nieuwe overeenkomst in 1849, *schijnen* nog meer veranderingen in de bepalingen van het lijnwaden-contract gemaakt te zijn, minder ongunstig voor de maatschappij; wij zeggen *schijnen*, omdat het lijnwaden contract en wat daarmede en dien ten gevolge gebeurd is, nimmer is publiek gemaakt. Maar werd de maatschappij tijdens het sluiten van het nieuwe contract, bij geheime overeenkomst van vele haar drukkende bepalingen, ten opzigte van den lijnwaadhandel, ontheven: aan de andere zijde werd, in het door de wet bekrachtigde contract, haar commissieloon voor het te gelde maken der producten met ¾ pct. en hare andere voordeelen nog meer verminderd. Van toen af is de handel in wollen en katoenen goederen door de maatschappij gedreven zeer verminderd, die van particulieren zeer toegenomen. Het zou van groot belang zijn, te weten bijv. van 1840 af, of vroeger, hoeveel wollen en katoenen goederen jaarlijks door de maatschappij, hoeveel door particulieren op Java zijn ingevoerd. Dit zou van te meer belang zijn, omdat van 1850 af, en dus sedert het nieuwe contract, de verhouding tusschen den invoer dier artikelen uit Nederland en van elders, zeer in ons nadeel schijnt veranderd te zijn; het zou dan blijken of niet de aanvoer door particulieren is toegenomen. Mogt dit zoo zijn en mogt de normale handel in die artikelen vermeerderd, de kunsthandel der maatschappij alleen verminderd zijn, dan zou deze schijnbaar ongunstige verhouding tusschen aanvoer uit Nederland en van elders, het beste bewijs opleveren van den gezonden toestand, waarin de particuliere katoenhandel verkeert. Wij voor ons twijfelen daar niet aan, en ook het Gouvernement schijnt die meening te deelen, daar het lijnwaden-contract geheel opgeheven zal worden, zoodra het nu ingediende wets-ontwerp, tot bekrachtiging van het nieuwe consignatie contract, zal zijn aangenomen; of om ons juister uit te drukken, zoodra in 1855 het verlaagde commissieloon van 2 pct., door de maatschappij voor het te gelde maken der producten zal genoten worden. Bij het nieuwe contract zal de Maatschappij dan wel minder voordeelen genieten, maar ook van de nadeelen uit den verpligten lijnwaadhandel voortvloeijende ontheven zijn.

De eerste leemte, die wij in de verslagen aangewezen hebben, het ontbreken van splitsing, tusschen de uitvoeren naar Nederland voor gouvernements en voor particuliere rekening, is reeds sedert jaren door het Ministerie van Kolonien aangevuld, door uitvoerige opgaven in de *Staats-Courant* medegedeeld. Die meer volledige aanwijzing leidt tot gewigtige resultaten, welke wij later zullen ontvouwen.

De tweede leemte, het ontbreken van splitsing wat den invoer aan koopmanschappen uit Nederland betreft, tusschen invoer door de Handelmaatschappij en door particulieren, bestaat nog, en kan, voor zooverre ons bekend is, uit geenerhande officiële of andere stukken aangevuld worden: maar wij houden ons overtuigd, dat het Ministerie van Kolonien, daartoe aangezocht, in staat en ook bereid zoude zijn, om daaromtrent de meest volledige inlichtingen te geven. Wij achten zulk eene mededeeling onmisbaar, om de Staten-Generaal in staat te stellen, met kennis van zaken over het nieuwe consignatie-contract te oordeelen. Wij achten die te meer onmisbaar; na de aanmerking in het voorloopig verslag der Tweede Kamer gemaakt. Daar toch wordt gezegd: „De ondervinding heeft nu reeds geleerd, dat „naarmate de hoeveelheid producten, die in Indie aan „de vrije beschikking van den particulieren handel zijn „overgelaten, is toegenomen, eene ongunstiger verhouding omtrent den uitvoer van Nederlandsch fabrikaat „naar Indie heeft plaats gegrepen. Ten bewijze van „dit laatste beriep men zich op eenen uit de gouvernements-handelsverslagen opgemaakten staat, die ter „inzage van de leden der Kamer op hare griffie is „nedergelegd.„ Wij kennen dien staat niet, maar wel de handelsverslagen en de jaarlijksche mededeelingen in de *Staats-Courant*, en die stukken hebben ons tot een geheel ander besluit geleid, zoo als wij later zullen aantoonen. Wij zijn overtuigd dat hier eene dergelijke misvatting heeft plaats gegrepen, als door den Heer VAN HALL begaan was bij de discussie over de scheepvaartwetten, en mogt het ons gelukken, dat duidelijk te maken, dan vertrouwen wij, dat de ons onbekende steller van dien staat, even rondborstig zal handelen als de Heer van Hall toen gedaan heeft, en ook eene rectificatie van den door hem nu overgelegden staat, en van de daaruit getrokkene conclusien, ter inzage van de leden der kamer op de griffie zal nederleggen.

Ten opzigte van dit punt meenen wij echter reeds hier te moeten wijzen, op hetgeen, in de discussie over de scheepvaartwetten, door een der voorstanders gesproken werd over de [illegible] tusschen [illegible] zijn belang„rijke punten die hier opmerking verdienen, omdat zij „gerustheid kunnen geven voor de toekomst. Zoo is het „opmerkelijk dat telkens wanneer door tractaten, „door wijziging in handels- en scheepvaartwetten, *of „door welke oorzaak ook*, eene verandering plaats heeft, „de Engelschen daarvan onmiddellijk gebruik maken, „zoodat hunne vaart (of handel) dan eensklaps aan„zienlijk vermeerdert, terwijl de Nederlandsche achteruit „gaat. Ligt dit niet in de bezadigdheid van het Hol„landsch karakter? Wij moeten eerst alle kansen van „een veranderd stelsel berekend hebben, vóór dat wij „ons aan nieuwe ondernemingen wagen, maar dan ook „gaan wij bedaard en gestadig steeds voorwaarts, en „onze handel en scheepvaart vermeerdert bijna in gelijke „mate, als die van onze mededingers, die te [illegible] „te spoedig vooruitgesneld waren, weder [illegible]. „Dit was het geval na het tractaat [illegible] bij het „vrijstellen van den invoer van [illegible] in 1845 „en in 1847, en zal waarschijnlijk ook nu weder „zoo zijn.„

Wij zeggen nu: in 1849 is een nieuw contract met de Handelmaatschappij gesloten, en het bestaande lijnwaden-contract in de uitvoering gewijzigd. De Engelschen zijn, wat den uitvoer van katoenen goederen naar Java betreft, in 1850, en vooral in 1851, te veel en te spoedig vooruit geijld: wij (de Nederlandsche fabrikanten van dat artikel) hebben in 1850 alle de kansen goed berekend, zijn toen in 1851 met uitvoeren voor particuliere rekening bedaard en geleidelijk steeds voorwaarts gegaan, en nu vermeerdert onze uitvoer bijna in gelijke mate als die van onze mededingers weder vermindert. Uit de verslagen en opgaven omtrent den in- en uitvoer op Java en Madura meenen wij dit te kunnen bewijzen, en zouden dit met nog meerder duidelijkheid kunnen doen, indien de opgaven over 1852, medegedeeld in de Staats-Courant van 30 Sept. 1853 even uitvoerig waren, als die over 1851, in de Staats-Courant van 25 Augs. 1852. Wij hopen nog dat het Departement van kolonien, de mededeelingen over 1852 later zal aanvullen, door een even beredeneerd, uitvoerig en uitmuntend betoog van de oorzaken van den toestand in 1852, als het over 1851 gegeven heeft. Dit schijnt te meer noodig omdat, vooral de uitvoeren in 1852, zoo geheel van die in vorige jaren verschillen, dat zij, zonder uiteenzetting van redenen, geheel onverklaarbaar zijn.

Buitenland.

BELGIE.

De Koning heeft den 16 dezer in een bijzonder gehoor, in het paleis te Brussel, ontvangen den heer baron Gericke van Herwijnen, buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister van den Koning der Nederlanden. Z. Exc. heeft den Koning het antwoord van zijnen souverein overhandigd op de kennisgeving van het huwelijk van den Hertog van Brabant met de Aartshertogin Marie-Henriette van Oostenrijk.

— De heer Barrot, de nieuwe gezant van Frankrijk te Brussel, zal binnen weinige dagen het hôtel, waar hij afgestapt was, verlaten, om bepaaldelijk eene woning te betrekken.

OOSTENRIJK.

Het gerucht van eene nieuwe leening, die door de Oostenrijksche regering zou zijn aangegaan, wordt tegengesproken.

GRIEKENLAND.

De kiescollegien zijn bij een koninklijk besluit tegen den 30 dezer opgeroepen, tot het benoemen eener nieuwe kamer van Afgevaardigden, welke, naar de voorschriften der Constitutie, den 11 November zal bijeenkomen.

Bij een ander besluit worden de openbare landsbetrekkingen onvereenigbaar verklaard met het mandaat van lid der wetgevende magt. Alle openbare ambtenaren, die dat mandaat aannemen, moeten dadelijk hun ontslag inzenden uit de betrekking, welke zij bekleeden.

— Generaal Zavellas, de bekende verdediger van Missolonghi, gedurende den onafhankelijkheidsoorlog in 1829, is door den Koning verheven tot divisie-generaal, welke graad in Griekenland niet bestond, waar men slechts brigade-generaals had. De Koning heeft hem afzonderlijk van de andere generaals van het leger willen stellen.

— Voortdurend wordt Griekenland geteisterd door menigvuldige en verschrikkelijke aardbevingen. Bijna alle steden des rijks hebben meer of min zware schokken ondervonden.

TURKIJE.

Het manifest der Porte bij de oorlogsverklaring aan Rusland is thans in zijn geheel bekend.

Daarin wordt eerst blootgelegd dat de Porte van den aanvang des geschils af, de meest vredelievende inzigten gehad en de grootste toegeeflijkheid betoond heeft; dat zij steeds te goeder trouw de aangegane verbindtenissen jegens Rusland heeft vervuld; dat het 't laatstgemeld land blijkbaar te doen is, om zich met der tijd, onder voorwendsel van godsdienstige bescherming, in de binnenlandsche zaken van Turkije te mengen; dat de bemiddelende mogendheden gedurende den geheelen loop der onderhandelingen de meeste zucht hebben aan den dag gelegd tot handhaving des vredes en ter bescherming van de regten en de onafhankelijkheid der Porte, maar dat die niet heeft mogen leiden tot eene behoorlijke schikking; dat reeds vroeger verscheiden ontwerpen zijn voorgesteld, doch dat inmiddels de Russen de grenzen hebben overschreden, hetgeen de gedaante der zaken geheel veranderd heeft.

„Wat van dit alles zij," zoo luidt de voorname en slotzinsnede van dit stuk, „de Ottomannische regering vreesde te regt al wat een regt van Rusland zou kunnen in zich sluiten in de godsdienstige zaken tusschen beide te komen, en kon niet anders dan verzekeringen geven, geschikt om allen twijfel weg te nemen, wegens de onderwerpen in geschil; zij zal dan ook gewis niet na zoo vele tegenbewijzen en opofferingen de voorstellen aannemen, welke niet zijn kunnen worden aangenomen tijdens het verblijf van Vorst-Menchikoff te Konstantinopel. Daar het kabinet van St. Petersburg zich niet tevreden heeft gesteld met de verzekeringen, welke hetzelve zijn gedaan, daar de welwillende pogingen der groote mogendheden vruchteloos zijn gebleven; daar, eindelijk de Verhevene Porte niet langer den tegenwoordigen staat van zaken kan dulden noch lijden, zoo min als den voortduur van de bezetting der Moldau-Wallachijsche Vorstendommen, gewesten die tot het Turksche rijk behooren, zal het Ottomannische kabinet, met het vaste en prijzenswaardige doel, om de heilige regten der souvereiniteit en onafhankelijkheid van zijne regering te verdedigen, regtmatige wedervergelding gebruiken tegen eene schending der verdragen, welke dit kabinet als een *casus belli* beschouwt. Hierbij wordt dus officieel kennis gegeven, dat de regering van Z. M. den Sultan zich genoodzaakt ziet den oorlog te verklaren, en dat zij de stelligste voorschriften heeft gegeven aan Z. Exc. Omer-pacha, om vorst Gortzakoff uit te noodigen, de Vorstendommen te ontruimen, en de vijandelijkheden te beginnen, indien, binnen een tijdsverloop van veertien dagen, te rekenen van de ontvangst van zijne depêche in het Russisch hoofdkwartier, hem een ontkennend antwoord wierd gegeven.

„Het is de bedoeling, dat, indien het antwoord van vorst Gortzakoff ontkennend mogt zijn, de Russische agenten de Ottomannische Staten zullen hebben te verlaten en dat de handelsbetrekkingen tusschen beide landen zullen moeten worden afgebroken. Intusschen vindt de Verhevene Porte het niet regtvaardig dat, ouder gewoonte, op de Russische schepen embargo wordt gelegd. Bij gevolg zal hun berigt worden gegeven, dat zij binnen een nader te bepalen tijd, naar de Zwarte- of naar de Middellandsche Zee, ter hunner keuze, zullen kunnen vertrekken. Daarenboven zal de Ottomannische regering, daar zij aan de handelsbetrekkingen der onderdanen van de bevriende mogendheden, geene hinderpalen in den weg wil leggen, gedurende den oorlog de zeestraten open laten voor de koopvaardijschepen der mogendheden."

Alles doet vermoeden, dat de kans tot behoud des vredes in het Oosten voor het oogenblik geheel vervlogen is. En geloofwaardige berigten van daar, van den 6 melden, dat de beambten der Russische kanselarij, die nog altijd in de Turksche hoofdstad waren gebleven, zich gereed maakten, om daar te vertrekken.

Lord Stratford zou nog den 1 October twee middelen voorgesteld hebben om het geschil in der minne bij te leggen; doch hij kwam te laat.

De vraag is nu vooral welke maatregelen de bemiddelende mogendheden zullen nemen? Van de Fransche zijde schijnt men den oorlog niet met leedwezen te zien, immers te oordeelen naar een vertoog van den *Pays*, volgens hetwelk „daardoor de stelling der mogendheden juist uitkomt." Intusschen wordt het berigt van het afzenden van troepen uit Frankrijk naar Turkije, zelfs in het Fransche regeringsblad tegengesproken, ofschoon de *Constitutionnel* dat berigt nog eenigermate volhoudt. Van de zijde van Oostenrijk en Pruissen wordt steeds gemeld dat die mogendheden onzijdig zullen blijven; doch sommige buitenlandsche bladen meenen, dat, althans Oostenrijk, die onzijdige stelling zou opgeven, indien Frankrijk en Engeland Turkije in den aan te vangen krijg werkdadig mogten bijstaan en zich niet tot het beschermen van de hoofdstad, in het uiterste geval bepaalden.

Van de Engelsche zijde luiden, zoo als gewoonlijk, nopens de Turksche zaak, de berigten vrij uiteenloopend. De *Times* ziet, ook na de oorlogsverklaring en de bekendmaking van vorst Gortzakoff, ja na de intrekking van de jongste vredelievende aanbiedingen van Rusland, geen of weinig gevaar voor de rust in het Oosten. Het blad schijnt ook nu het publiek te willen gerust stellen. Ten andere zijde vleit zich het blad, dat, indien de oorlog onverhoopt werkelijk uitbreekt, die tot de Donau- of nog verder gelegen streken zal beperkt blijven, zonder dat er een algemeene krijg in Europa door ontsta. Het wil echter niet te veel gewigt gehecht hebben aan de vermindering van het Oostenrijksche leger. Een ander blad, dat doorgaat voor meer regtstreeks de gevoelens van Lord Palmerston uit te drukken, is minder geruststellend en doelt ook in de verte op maatregelen, welke van de zijde der Westersche mogendheden tot spoedige demping van den strijd dienen te worden genomen, als die mogt uitbreken.

Dat blad geeft mede reeds het Turksche manifest, en zegt, nopens den tegenwoordigen staat van het Oostersche vraagstuk, onder anderen het volgende:

„Indien het waar is, dat de Keizer van Rusland nu al zijne verklaringen intrekt, en dat niets overblijft dan een oorlog *à outrance*, en indien het mede waar is, hetgeen een Oostenrijksch officier te Konstantinopel aan de *Allgemeine Zeitung* schrijft, dat Rusland nu gereed en krijgskundig in staat is, om den Donau over te trekken en eene snelle en daadwerkelijke aanvallende houding aan te nemen; dan moet alles, voor *het tegenwoordige*, afhangen van de krijgskunde, waarmede het groot aantal strijdkrachten van Turkije wordt in beweging gebragt, en, voor *het vervolg*, van de standvastige houding der Westersche mogendheden, en de aankleving ter goeder trouw van de onzijdige stelling door Pruissen en Oostenrijk aangenomen." — Volgens den genoemden Oostenrijkschen officier, zou „de houding der zeemogendheden, ten gunste der Porte, alleen voldoende zijn, om tegenover de magt van Rusland op te wegen, en deze te noodzaken, eene verdedigende houding aan te nemen."

Het blad redeneert op dien grond voort; maar komt alsdan tot de slotsom, dat beide Westersche mogendheden in allen ernst en opregtelijk verbonden moeten blijven, en waarschuwt reeds vooraf tegen mogelijke pogingen om ze te scheiden.

Nu is het zeker waar, zegt het blad ten slotte, dat zoowel de Engelsche als de Fransche staatkunde mogelijk vatbaar is tot dobbering en wisselvalligheid, waarvan vreemde kunstgrepen partij hopen te trekken om die in de toekomst tot bronnen van tweedragt en zwakheid te veranderen. Laten de staatslieden ... echten stempel in beide landen echter de overtuiging behouden, dat tweedragt zwakheid — en wel zwakheid voor beiden zijn zou, en laat ons hopen, dat dezelfde staatslieden de magt zullen behouden, en dat die overtuiging niet minder vast en levendig blijve bij het publiek. Indien Engeland en Frankrijk vereenigd, terwijl Oostenrijk en Pruissen bloot onzijdig blijven, daadwerkelijk Russische aanvallen kunnen afweren, dan moet de staatkunde der beide landen duidelijk ten doel hebben, die vereening te doen voortduren. Het moet de staatkunde van beiden zijn, te bewijzen, dat hunne krijgs- en zeemagt geen louter praalvertoon is; dat zoo zulks vereischt wordt, deze hare diensten bewijzen; dat zij even geschikt zijn tot wezenlijk gebruik als tot vertoon; en dat, wanneer Frankrijk en Engeland de zaak eener zwakke partij hebben omhelsd, zij die hebben omhelsd met het vaste besluit, haar te verdedigen. Het gezegde dat „een groot land geen kleinen oorlog kan voeren," moet zorg blijven voor de gevolgtrekking, dat *twee* groote landen geene krachtelooze tusschenkomst kunnen ondernemen. Wil Rusland het zwaard uit de schede trekken, dan past het Engeland en Frankrijk, te zamen vereenigd, hetzelve spoedig weder te doen opsteken."

MEXICO.

Volgens berigten van 8 Sept. zijn er in het dal van Mesilla vijandelijkheden uitgebroken tusschen de troepen der Vereenigde Staten en van Mexico. De dictatoriale regering heeft onmiddellijk van den gezant der Vereenigde Staten voldoening geëischt.

— Men spreekt van een coup d'état tot herstel van het keizerrijk, die te Mexico zou plaats hebben, zoodra Santa-Anna een leger van 80,000 man zal hebben vereenigd. Dagelijks worden er tegenstanders der regering verbannen en de drukpers is geheel aan banden gelegd.

BRAZILIE.

Het ontslag, door de ministers van Rio-Janeiro aangeboden, is aangenomen. Het nieuwe kabinet is dezelfde meening als die der afgetreden ministers toegedaan, namelijk dat het gunstig gestemd is voor de vreemde ... lingen.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

Bij het onderzoek in de Afdeelingen van het ... hoofdstuk der Staatsbegrooting (*Departement van Kolonien*) wilden sommige leden deze gelegenheid waarnemen om aan de Regering te vragen, welke hare bedoeling is omtrent het vervullen van de sinds eenigen tijd vacante plaats van de vice-president van den Raad van Indie? Het ligt mogelijk in haar voornemen om dezen ambtenaar niet vóór de invoering van het nieuwe Reglement op het beleid der Regering in Nederlandsch Indie aan te stellen. Deze leden zouden gaarne willen weten of dit wel raadzaam is.

Men zal zich herinneren, dat onlangs de meerderheid van de Tweede Kamer bij stemming heeft uitgemaakt, dat de aangebodene regeringsverslagen over den staat der koloniën en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen over 1851, bij haar geen onderwerp van onderzoek mogten uitmaken, ten gevolge van de na die indiening plaats gehad hebbende ontbinding der Kamer. Deze beslissing heeft, bij verscheiden leden den wensch doen ontstaan, om ook het vervolg-verslagen spoedig te mogen ontvangen.

Met genoegen had men onlangs van de Regering vernomen, dat zij voornemens is, eerlang wetsontwerpen in te bieden tot regeling van het Indisch bestuur en het Indische muntwezen. Er bleef evenwel een gewigtig punt onaangeroerd: de regeling namelijk van de ...

en verantwoording der Indische geldmiddelen. Vroeger werd, de behandeling van dit onderwerp als eenigzins in verband staande met de nieuwe regeling van dezelfde zaak hier te lande, uitgesteld. Nu echter, ten gevolge van de plaats gegrepen hebbende gebeurtenissen, dit laatste op den achtergrond is geraakt, wenschten eenige leden hieromtrent de bedoeling der Regering te vernemen. Gaarne zoude zij zien dat ook deze zaak tot een eind wierd gebragt.

Betreffende het verwacht wordende nieuwe Regeringsreglement voor de kolonien in de West-Indien, werd door eenige leden aan de Regering in overweging gegeven, om niet, gelijk in het vorige aan de Kamer aangeboden ontwerp, de emancipatie-quaestie daarin op te nemen. Zij vreesden dat, ten gevolge van de vele moeijelijkheden aan dit onderwerp verbonden en van de uiteenloopende inzigten die daaromtrent bestaan, het tot stand komen van dat zoo hoogst noodige reglement zal worden vertraagd. Zij [illegible] deze zaak van te bijzonderen en te gewigtigen aard, om met zoovele andere in het reglement voorkomende belangrijke onderwerpen, gelijktijdig in behandeling te worden genomen. Integendeel vermeenden deze leden, dat zij niet in een blijvend reglement te huis behoort, en meer vatbaar is om bij eene afzonderlijke wet, welke daarom niet lang behoefde uit te blijven, te worden geregeld. Dit gevoelen, uit eene der afdeelingen medegedeeld, werd door een der leden van de Commissie van Rapporteurs bestreden, voornamelijk op grond, dat het niet gelijktijdig behandelen dezer onderwerpen ten gevolge zoude kunnen hebben eene vertraging in het daarstellen eener zoo nuttige en gewenschte zaak, als de emancipatie wel mag worden genoemd. Het is namelijk wel eenigzins te verwachten dat zij, die, indien het voornemen der Regering doorging, in het bestuur der kolonie meerderen invloed zouden erlangen, het beëindigen dezer quaestie welke zoo naauw in verband met hunne particuliere belangen staat, zullen trachten te verhinderen. Hiertegen werd evenwel in de Commissie van Rapporteurs door een der andere leden opgemerkt, dat uit eene afzonderlijke behandeling dezer verschillende onderwerpen geene vertraging noch uitstel behoeft voort te vloeijen, daar de Regering, hiertoe genegen zijnde, zonder vertraging een daartoe strekkend wetsontwerp kan aanbieden.

Naar aanleiding van de onlangs in de nieuwsbladen opgenomene ongunstige berigten over de behandeling der slaven in de kolonie Suriname, gaven eenige leden den wensch te kennen, om van de Regering te mogen vernemen of haar daarvan iets bekend is en om inlichtingen te mogen ontvangen over het lot der slavenbevolking in die kolonie.

Overgaande tot de beschouwing van het wetsontwerp zelf, werd door enkele leden op het stelsel teruggekomen, om hier te lande in werkelijke dienst, gedurende onbepaalden tijd, te plaatsen ambtenaren en officieren uit het Indische kader met verlof hier aanwezig, die als zoodanig uit de Indische kas een verloftractement genieten. Men wees op hetgeen onlangs gebeurd is, dat een Indisch hoofdofficier, na lange jaren hier aan het ministerie te zijn verbonden geweest, en evenwel het genot gehad hebbende van Indisch verloftractement, nu weder in de active dienst in Indie is geplaatst. Zij hoopten, dat de nu opengevallene betrekking niet weder op dezelfde wijze mogt worden aangevuld. Deze aanmerking moest niet strekken ten laste van den bedoelden persoon, maar als een bewijsgrond tegen het stelsel. De som voor verloftractementen op de Indische begrooting uitgetrokken heeft eene andere bestemming: zij moet strekken om aan [illegible] officieren in werkelijke Indische dienst [illegible] ongesteldheid of anderzins verlof [illegible] Een ander gebruik is ten koste van degenen [illegible] geval heeft zich, meenden deze leden [illegible] daan, dat Indische ambtenaren en officieren [illegible] verschillende redenen naar het moederland [illegible] begeven, ten gevolge van uitputting der toegestane som geen verloftractement hebben kunnen erlangen.

Tegen deze bedenkingen werd door andere leden van de Commissie van Rapporteurs, wat betreft den bedoelden hoofdofficier, aangevoerd, dat hij hier steeds ten nutte en voordeele van het Indische leger en niet voor zijn eigen genoegen werkzaam is geweest; dat deze omstandigheid hem dus niet ten nadeele mogt strekken. Wat betreft het stelsel, moesten deze leden nog opmerken, dat het was in het belang van het moederland en der kolonien, om ambtenaren, die door ijverige dienst aldaar, bijzondere kennis hadden opgedaan, bij het Ministerie van Kolonien in dienst te stellen. Ontneemt men dezen [illegible] boven hun verloftractement, [illegible] stilstand van dat verloftractement, eene mindere belooning, dan de staatsbegrooting toewijzen, het zou te verwachten zijn dat weinigen zich die benoemingen zouden laten welgevallen. Deze leden konden zich dan ook volkomen met het meermalen over dit onderwerp door de Regering uitgedrukte gevoelen vereenigen. Dit stelsel zou alleen dan schadelijk kunnen worden, indien daarvan misbruik wierd gemaakt.

Het Vde hoofdstuk der Begrooting (*Departement van Binnenlandsche Zaken*) heeft bij het onderzoek in de afdeelingen der Kamer o. a. tot de volgende beschouwingen en bedenkingen aanleiding gegeven: Men heeft geklaagd, dat de Memorie van Toelichting uitweidt over drie nieuw te ondernemen openbare werken, doch geen enkel woord behelst over de hoogere belangen der Natie, over den zedelijken en stoffelijken toestand des Lands, waarop het Departement van Binnenl. Zaken toch in zoo vele rigtingen invloed uitoefent of kan uitoefenen. Men kan dit niet goedkeuren en meent, dat zoodanig stilzwijgen niet geschikt is, om de Kamer bij het beoordeelen der aangevraagde staatsuitgaven aan hare roeping te doen beantwoorden.

Door verscheidene leden is op de wenschelijkheid gewezen om onverwijld in de tot stand gebragte organieke wetten tot uitvoering der gewijzigde Grondwet die verbeteringen te brengen, welke de ondervinding geleerd heeft bepaald noodzakelijk te zijn. Men noemde onder anderen de wijziging der bepalingen van de kieswet, die tot de optreding van fictive, den vereischten census niet betalende kiezers aanleiding kunnen geven.

Het eindcijfer van dit hoofdstuk der begrooting heeft in twee der Afdeelingen tot ernstige beraadslagingen aanleiding gegeven. Dat eindcijfer is in de laatste jaren telkens geklommen; en thans weder ruim *f* 170,000 hooger dan voor 1853. De aanleiding tot die gestadige vermeerdering is niet verre te zoeken, daar zij, zoo niet geheel, dan toch voor verre het grootste gedeelte in de toeneming der uitgaven ligt voor de afdeeling *Waterstaat en publieke werken*. Verscheidene leden mogten niet ontveinzen, dat die rigting om aan openbare, vooral waterstaatswerken betrekkelijk zooveel te koste te leggen, hun bezorgdheid inboezemde. Zij waren verre van het nut der werken, die in de laatste jaren zijn aangelegd of thans weder worden voorgenomen, te betwisten; maar zij meenden toch in het belang van 's Rijks finantien, die zich eerst in de laatste jaren eenigermate van vroegeren achteruitgang hebben hersteld, eene waarschuwende stem omtrent dit punt tot de Regering te moeten rigten.

Deze beschouwingen bleven geenszins zonder tegenspraak. Er werd [illegible] erkenden, dat de gelden, [illegible] staatswerken zijn toegestaan, over 't algemeen uitstekend goede vruchten hebben gedragen, en dat het even noodig als nuttig is geweest aan die werken de hand te slaan.

Eenige leden hebben de aanmerking gemaakt, dat, zoo het in de bedoeling der Regering ligt, om gedurende het aanstaande jaar nog meer voor openbare werken te besteden, dan thans op de begrooting van dit hoofdstuk voorkomt, dat meerder bedrag daarop niet moest ontbreken. De Staatsbegrooting moet, hunnes inziens, alle uitgaven bevatten, die de Regering tijdens het vaststellen daarvan als waarschijnlijk benoodigd, kan voorzien. De bijdrage voor den Rhijnspoorweg, die dan toch wel onvermijdelijk verlangd gevorderd zal worden, had dien ten gevolge op dit hoofdstuk niet moeten worden gemist; terwijl, indien de tegenwoordige Regering over het tot stand brengen van het Noordbrabantsche uitwaterings-kanaal eveneens dacht als de vroegere, ook daarvoor eene som had moeten worden uitgetrokken.

Vrij algemeen is men teruggekomen op het in de laatste jaren telkens geuit verlangen, dat, zoo men zich niet spoedig met eene algeheele herziening der wet op de nationale militie mag vleijen, de bestaande wet ten minste met het nieuwe voorschrift van art. 191 der Grondwet, omtrent den aanvang van den diensttijd der lotelingen, in overeenstemming worde gebragt en ook, zoo mogelijk, art. 186 dier Grondwet, betrekking hebbende tot de dienst ter zee van een gedeelte der militie, eenigermate in 't leven worde geroepen. Vooral aan het eerste punt werd zeer veel gewigt gehecht.

In eene der Afdeelingen is de wenschelijkheid der herziening van de wet op de schutterijen insgelijks op den voorgrond gesteld. Men erkent echter, dat, wat die wet betreft, partiele wijzigingen onvoldoende zouden zijn. Zullen de schutterijen, vooral ook die van het platte land aan hare bestemming beantwoorden, dan is het, naar veler gevoelen, onvermijdelijk de wetgeving daaromtrent op geheel nieuwe grondslagen te doen rusten.

Men heeft gevraagd, hoe het met de openbaarmaking gelegen is van het tweede gedeelte van het verslag der Commissie voor de geneeskundige staatsregeling en tevens, of het niet [illegible] zou zijn, ook in dezen tak van wetgeving eenige [illegible] verbeteringen te brengen, [illegible]

[illegible] Regering bekend [illegible] regeling der wetgevende magt der waterschapsbesturen en tot voorziening in eenige andere behoeften van den Waterstaat, welke wet door de vroegere Tweede Kamer aangenomen, doch bij de Eerste onafgedaan gebleven is.

In het vorig jaar heeft de Regering bij hare Memorie van Antwoord omtrent dit hoofdstuk verslag gedaan van hetgeen met de voor 1852 toegestane sommen tot algemeene verbetering der hoofdrivieren was verrigt. Men wenscht thans insgelijks een zoodanig verslag omtrent het verrigte in het loopende jaar te ontvangen.

[illegible] artikelen [illegible] van verscheidene tonnen gouds is uitgetrokken, in meer onderdeelen wierden gesplitst, zoodat bijv. het aangevraagde cijfer voor de werken aan elke der hoofdrivieren, alsmede voor het onderhoud, de herstelling of den aanleg van elk der zeewerken, wegen en kanalen een afzonderlijk artikel vormde, of die cijfers ten minste veel minder dan thans het geval is wierden gecombineerd.

Eenige leden hebben gemeend, ook met het oog op de mogelijke verandering in de wetgeving op het onderwijs, de aandacht der Regering te moeten vestigen op de aanmerkingen, waartoe de jongste, volgens art. 194 der Grondwet ingediende jaarlijksche verslagen van den staat der hooge-, middelbare en lagere scholen aanleiding hebben gegeven. Men meent, dat deze verslagen niet genoegzaam aan hunne bestemming beantwoorden, als daarin te uitsluitend de uitwendige staat der scholen behandeld wordt en zij omtrent de eigenlijke gang en rigting van het onderwijs zelf geen overzigt mededeelen.

Het Koninklijk Besluit van 4 Augustus ll. waarbij aan de hoogescholen aan de studenten, die geen bewijs van het met vrucht volbrengen hunner studien op eene der Latijnsche scholen of gymnasien kunnen vertoonen, de verpligting tot het ondergaan van een nieuw openbaar examen wordt opgelegd, is in al de Afdeelingen besproken. Verscheidene leden, ofschoon geenszins in 't algemeen tegen het onderwerpen der studenten aan een nieuw examen gestemd, konden zich met de strekking van dit besluit niet wel vereenigen. Zij vreesden, dat men niet op al de hoogescholen met gelijke gestrengheid omtrent de afneming van het thans voorgeschreven examen zou te werk gaan, en dat de studenten vooral daarheen zouden komen, waar te dezen aanzien meerdere slapheid heerschte. Het opdragen van het afnemen der examina aan eene en dezelfde commissie voor al de hoogescholen scheen boven den weg, dien de Regering thans insloeg, verre verkieslijk. Ook vreesde men dat het genomen besluit niet gunstig op de verbetering van den inwendigen toestand der Latijnsche scholen en gymnasien zou werken.

Enkele leden wenschten der Regering gevraagd te hebben, of bij de benoeming van hoogleeraren in de godgeleerdheid aan de hoogescholen, wel in billijkheid wordt gelet op de verschillende rigtingen in het Hervormd Kerkgenootschap hier te lande. Anderen meenden, dat zoodanige overwegingen bij die benoemingen niet mogten gelden, daar het onderwijs in de godgeleerdheid op onze hoogescholen alleen in verband moest worden beschouwd met den daar in dat vak van [illegible] keuren dat het onderwijs in geschiedenis en letterkunde op onze hoogescholen aan eenen en denzelfden hoogleeraar wordt opgedragen. Zij wenschen voor elk dier beide vakken een afzonderlijken leerstoel gevestigd te zien.

Algemeen is er op aangedrongen, dat bij het voortdurend bestaan der Delftsche academie, de kosten dier instelling op de Staatsbegrooting worden gebragt.

Bij de afdeeling Kunsten en Wetenschappen is men teruggekomen op de klagt, dat bij het bepalen der sommen, die jaarlijks uit 's Rijks kas aan de bevordering van kunsten en wetenschappen worden te koste gelegd, in menig opzigt met groote karigheid wordt te werk gegaan.

Men acht den prijs van de *Staats-Courant* en van het *Bijblad* steeds te hoog, en zou in het algemeen belang wenschelijk rekenen, dat daarin eene afdoende vermindering wierd gebragt.

Men is het alleszins met de Regering eens, dat de afschaffing der premien voor de visscherij gepaard behoort te gaan met de opheffing der bepalingen, welke dezen tak van nijverheid belemmeren, maar meent dan ook de spoedige afschaffing der meest drukkende bepalingen van dezen aard te moeten aanbevelen. Aan den anderen kant blijft de groote meerderheid van gevoelen, dat met de trapsgewijze vermindering der premien, in verband met die verbetering der wetgeving, behoort te worden voortgegaan.

De herziening der wetgeving omtrent de octrooijen is almede een punt, dat niet uit het oog mag worden verloren.

[illegible] geheele afschaffing van den [illegible] der maten en gewigten gestemd toonden, werd in dit gevoelen geenszins algemeen gedeeld. Intusschen wordt ook omtrent dit punt eene nadere wettelijke regeling noodig gekeurd, die trouwens in het verleden jaar werd toegezegd.

Eenige leden hebben zich bezwaard gevoeld [illegible] Regering onlangs eene aanschrijving [illegible] gedaan, waaruit blijkt, dat zij [illegible] de groote telegrafische lijnen [illegible] van een station wil [illegible] door [illegible] genoegzame som zal worden [illegible] De bedoelde leden achten dit verkeerd. De telegraaf, zeiden zij, is eene rijksinstelling, die als een tweede postlijn kan worden beschouwd. Voor de Regering zelve is het van belang, dat zij met zoovele gemeenten als slechts eenigzins mogelijk is, telegrafische gemeenschap kunne onderhouden. Op een en ander werd geantwoord, dat men in dit opzigt niet te veel moest vergen, ook opdat de kosten der telegrafie niet te zeer zouden worden verzwaard en daarvoor een al te talrijk personeel zou moeten worden benoodigd. Het algemeen belang vorderde naar dit gevoelen slechts dat de telegrafische gemeenschap met de hoofdplaatsen [illegible] kon worden onderhouden, en voor [illegible] alleen konden dus uit 's Rijks [illegible] opgelegd. Men kon [illegible] van stations voornamelijk op arrondissements-hoofdplaatsen of daarmede gelijkstaande gemeenten het oog had en dus niet eene geheel onbeperkte uitbreiding voorstond.

Nagenoeg algemeen is op eene herziening der wet van 6 Maart 1852, tot regeling der jagt en visscherij, aangedrongen, waarbij men echter minder het oog had op het beginsel dier wet, dan wel op de daarin voorkomende strafbepalingen, welke, blijkens de verkregene ondervinding, afschaffing behoeven.

Te gelijk is er ook gewezen op de noodzakelijkheid eener verandering met opzigt tot de instelling van de inspecteurs der jagt, welke instelling, naar veler gevoelen, volstrekt niet aan het doel beantwoordt en onder anderen wat het [illegible] van toezigt op de jagtopzieners betreft, zeer gebrekkig [illegible]

's Gravenhage [illegible]

Het Staatsblad n°. 111, bevat het [illegible] waarbij het kantoor Simpelveld [illegible] als het kantoor van expeditie en de [illegible] langs den

Aken-Maastrichtschen Spoorweg en het tariefkantoor Bockholtz wordt opgeheven.

Z. M. heeft aan A. R. Kraijenhoff van de Leur, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als burgemeester van Hellevoetsluis; aan jhr. mr. G. L. H. Hooft, als dijkgraaf van Delfland.

Z. M. heeft de benoeming van den burgemeester van Zouteveen, A. van Linden van den Heuvell, tot secretaris dier gemeente bekrachtigd.

Z. M. heeft benoemd tot notaris te Elst, C. Francken, thans griffier bij het kantongeregt aldaar, en tot griffier bij de arrondissements-regtbank te Leeuwarden, jhr. mr. C. J. Speelman, thans griffier bij het kantongeregt te Bolsward.

Z. M. heeft jhr. F. V. A. ridder de Stuers eervol ontslagen als waarnemend administrateur der koloniale bestellingen bij het Departement van Kolonien, onder dankbetuiging voor de in die betrekking bewezen diensten; en in deszelfs plaats benoemd den gepensioneerden kolonel van het leger in Nederlandsch Indie W. A. Roest.

Bij den minister van Finantien is ontvangen eene som van *f* 255 in bank- en muntpapier, door een onbekende, onder het postmerk Amsterdam, van den 14 dezer, ingezonden, tot vergoeding voor bij vergissing te weinig betaald successieregt.

De Minister van Finantien, bemerkt hebbende dat voortdurend enkele scheepsreeders schijnen te gelooven, dat de Nederlandsche zeebrieven, welke, volgens de bepalingen der wet van 8 Augustus 1850 (*Staatsblad* n°. 49,) tegen betaling van een registratie-regt van vier ten honderd ook aan buiten 's lands gebouwde schepen worden uitgereikt, ook verleend kunnen worden voor vaartuigen, welke, in den vreemde aangekocht of aangebouwd, van daar naar elders verzeilen of in de vaart gebragt worden zonder alvorens eene Nederlandsche haven aan te doen, heeft noodig geoordeeld, den belanghebbenden te doen opmerken, dat geen Nederlandsche zeebrief verleend wordt, zonder dat het schip, waarvoor dezelve wordt aangevraagd, hier te lande gemeten zij, en dat evenzoo het voor de zeebrieven van buiten 's lands gebouwde schepen verschuldigde registratie-regt niet kan worden in ontvang genomen, zonder dat de administratie in de gelegenheid gesteld is, om zich door eigen waarneming of door onderzoek van deskundigen van de juistheid der opgegevene waarde te overtuigen.

Een en ander maakt het alzoo noodig dat het buiten 's lands gebouwde schip, waarvoor een Nederlandsche zeebrief aangevraagd wordt, zich hier te lande bevindt; en de eenige faciliteit, welke op dit punt kan bewezen worden, ligt in het verschaffen der middelen om een buiten 's lands aangebouwd of aangekocht schip met eenen voorloopigen zeebrief regtstreeks naar Nederland te doen overkomen, ten einde [illegible] eischte formaliteiten te voldoen. [illegible]

* Z. Excell. de graaf van Koningsmarck, minister van Z. M. den Koning van Pruissen bij het Ned. Hof, wordt den 25 dezer uit Berlijn in de residentie terug verwacht.

* Z. Exc. de baron d'André, minister van Z. M. den keizer der Franschen bij het Nederlandsche Hof, is gisteren nacht van Parijs in de residentie teruggekeerd.

* De Minister van Binnenlandsche Zaken zal op Maandag 24 Oct. aanstaande, aan het lokaal van het provinciaal bestuur te Utrecht, doen herbesteden, de aanleg van de electro-magnetische telegraaflijn van Utrecht over Kuilenburg en Bommel naar 's Hertogenbosch, in drie perceelen.

Bij de plaatselijke commissie van geneeskundig toevoorzigt te ROTTERDAM zijn aangegeven op 18 Oct.: 6 cholera-lijders, 5 hersteld en 5 overleden.

In het cholera-hospitaal te Amsterdam zijn op 18 Oct. [illegible] lijder, hersteld 1, overleden 4, blijvende [illegible] 22.

Buiten [illegible] op 16 en 17 Oct. bij de cholera [illegible] cholera-lijders en 11 overleden.

* Met genoegen vernemen wij, zegt de [illegible] dat de Schiedamsche loterij, ten behoeve van hen, wier betrekkingen aan de cholera bezweken zijn, veel bijval vindt. Het aantal ingekomen voorwerpen moet niet onbelangrijk zijn. Tot het einde van deze maand, houdt de directie zich tot de ontvangst van meer bijdragen aanbevolen.

* Sedert den 13 dezer maand zijn te Scheveningen [illegible] haringschuiten aangekomen, die gezamenlijk hebben aangebragt 550,000 stuks haring. De schuit, die van [illegible] meesten haring heeft aangebragt, is die van den [illegible] Hoogenraad, welke 85,000 stuks heeft geleverd. [illegible] moeten zich onder de vloot vaartuigen bevinden [illegible] geen vangst hoegenaamd hebben gehad.

* Met de [illegible] begint het er sinds de laatste dagen [illegible] uit te zien. Sedert den 13 dezer zijn te [illegible] 15 pinken met 862.000 stuks haring aangekomen [illegible], die den meesten haring gevangen heeft, is die van Mejufvrouw de wed. A. van der Harst. Zij bragt [illegible] lading van 95,000 stuks aan.

Morgen, Donderdag avond, zal in den Franschen Schouwburg worden opgevoerd, *la Favorite*, groote opera in 4 bedrijven.

Naar men verneemt zullen de gezamentlijke bakkers te Haarlem, aan den gemeenteraad een adres aanbieden, waarbij zij verzoeken, om zoo lang de duurte der levensmiddelen blijft aanhouden, den stedelijken accijns op het gemaal op de tarwe op de helft te verminderen, of wel gedurende dat tijdvak een maximum voor den broodprijs te bepalen, voor welken het zal mogen worden verkocht en hun uit de stedelijke kas alsdan schadeloos te stellen.

Naar men vernemt, heeft dezer dagen het stedelijk bestuur van Amsterdam zich tot de regering gewend, naar aanleiding van eene missive van de orde van professoren aan het Athenaeum Illustre, waarbij zij klagen dat door het bekende Koninklijk besluit van 4 Aug. 1853, N°. 31, inbreuk wordt gemaakt op het regt om de examina af te nemen, die gevorderd worden om tot de studien te worden toegelaten.

Door de prov. commissie van onderwijs te Groningen zijn toegelaten 6 onderwijzers van den 2den rang, 5 tot den 3den en 4 van den 4den rang.

Ook te Groningen is eene afdeeling van het *Metalen Kruis* opgerigt. Uit de toespraak, gehouden bij gelegenheid van de vestiging van die afdeeling, door den waarnemenden voorzitter J. W. C. baron van Ittersum, blijkt dat aan die vereenigingen het denkbeeld is verbonden eener Nationale feestviering, in 1856 in de Hoofdstad des Rijks, benevens de oprigting en onthulling in dat jaar van een monument, in het midden van Amsterdam, ten einde het aandenken aan dat Kruis, (na nog 25 jaren zoo goed als uitgestorven) duurzaam te bewaren voor het nageslacht.

De reden, waarom de te Groningen aanwezige leden van de voormalige flankeur-compagnie der Groninger en Franeker studenten besloten hebben, voorshands niet toe te treden, bestaat daarin, dat deze compagnie reeds in vroegere jaren eene vereeniging, met het zelfde doel, denzelfden geest bezield, had opgerigt, waarop zij in 1851 de goedkeuring van Z. M. hadden erlangd.

De gemeenteraad van Assen heeft besloten *f* 1,200 uit de stedelijke fondsen toe te staan aan de commissie tot regeling der festiviteiten, enz., die daar bij het aanstaand landhuishoudkundig congres zullen plaats hebben.

De prov. commissie van onderwijs in Overijssel heeft op den 12 en 13 Oct. geëxamineerd 9 onderwijzers van den 2den rang, 5 voor den 3den rang, 3 voor den 4den rang, 3 voor vreemde talen, eene schoolhouderes en eene huisonderwijzeres.

Op den 17 October is op de werf van den scheepsbouwmeester J. Kater Pzn., de kiel gelegd van een barkschip, groot 260 lasten, te noemen de *Stad Leyden*, voor rekening eener reederij onder directie van de heeren Craandijk Dercksen, te Amsterdam en bestemd voor de groote vaart.

□ Door den Raad der Gemeente Drunen is in deszelfs vergadering van den 17 Oct. ll. het navolgenswaardig besluit genomen, om gedurende dezen winter een zeer uitgestrekt perceel schaarbosch uit te roeijen en tot landbouw aan te leggen, alsmede eenige te hooge stukken bouwland uit te lagen om daarmede moeslanden te verhoogen, welke eveneens [illegible] hierdoor in de onmiddellijke toekomst een onberekenbaar voordeel zal genieten, meer nog wordt het loffelijke plan toegejuigd daar het strekken moet, om gedurende den benarden tijd, die allerwege met kommer wordt te gemoet gezien, aan allen in de Gemeente, die daaraan behoefte mogten hebben arbeid en zooveel mogelijk eigen verdiend brood te verschaffen.

Daar tevens besloten is, niets bij aanbesteding maar alles tegen gewoon dagloon te laten bewerken, zal het beoogde doel te eerder worden bereikt.

△ Men schrijft ons uit Hulst het volgende: Terwijl de veldarbeid van week tot week vermindert, en daardoor de verdiensten der werkende klasse langzamerhand ophouden, worden de prijzen der granen en eerste levensbehoeften van dag tot dag duurder. De werkzaamheden in de Oosterschelde en op het eiland Zuid-Beveland, waarvan men zich voor dit jaar zoo veel voorgesteld had, schijnen geheel in het vergeetboek te geraken. Bedroevend vooruitzigt, dat menigeen met angst den naderenden winter te gemoet doet gaan. De diefstallen vermenigvuldigen, terwijl men dagelijks hoort spreken van nachtelijk opeischen van geld, dat of schoon *nog niet gebeurd*, echter min of meer doet zien, wat er wel eens zou *kunnen* gebeuren.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 19 October 1853.

Nederland.	Pct.	
Ned. W. Schuld.	2½	60 7/8 1 1/4 60 7/8
Dito Certificat.	3	73 3/8 7/8 5/8
Dito Dito	4	92½ 7/8 ½
O. I. Leening.	4	92¾ 7/8
Amort. Syndic.	3½	
Hand.-Maats.	4½	120
Belgie.		
Certificaten	2½	
D° *Rothschild*	2½	
Frankrijk.		
Obligatiën	3	
Spanje.		
Nieuwe	1	21 7/16 9/16 7/16
Dito Buitenl.	3	
D° Binnenl. o/m.	3	40 9/16 11/16 9/16
Bew. Sp. Com.		5 9/16 ½ 9/16
Amort. Schuld.		
Portugal.		
Londen nieuwe.	5	[illegible]
Dito uitgest.	4	[illegible]

Rusland.	Pct.	
Hope 1798/1816	5	105¼ 105
Dito 1828/1829	5	104¾
Cert. 1831/1833	5	95
Dito Dito	4½	
Dito *Hope*	4	89 7/8
Dito *Stieglitz*	4	88¾ 7/8
Dito dito 5e Ser.	4	
Inschr. Assig.	6	
Certific. dito.	5	
Polen.		
Obligatiën	4	82¾
Oostenrijk.		
Metalliek	[illegible]	[illegible]
Dito [illegible]	[illegible]	89 5/8 90 89
Dito [illegible]	5	89 5/8 90 89
[illegible]	2½	89 3/8 ¼ (5/8
Dito 1851/1852	2½	89¼ 7/16

[illegible] 5 pct. 100 1/16; Philad., Bankactien [illegible] Londen, 3 pct. 23, 1/8, 23; dito Onb. 22 5/8 [illegible] te Londen p. s. 100 2½ pct. 20 [illegible]; dito Onb. 19 7/8; Peru 4½ pct. 70.

Veelvuldige verkooporders, welke zoo in Binnenl. als vreemde effecten plaats vonden, drukten de prijzen merkelijk, en blijven meest alle soorten op het laagste standpunt [illegible]

FRANKFORT, Dingsdag, 18 Oct. 5 pct. Metal. 79 [illegible]; Loten fl. 250 115; Bankactien 1344; 1 pct. Spanje 21 [illegible]; 3 pct. dito 40⅜; wissel op Weenen 104⅝.

LONDEN, Dingsdag 18 October. Consols op tijd 91¼; Mexico nieuwe 3 pct. 23⅞; Peru 4½ pct. 72; Ecuador, 5⅜. Spanje 1 pct. 21¾; Rusl. 4½ pct. 97; dito 5 pct. 113.

PARIJS, Dingsdag 18 October. Fransche 4½ pct. op t. 99.50; dito 3 pct. op t. 72.60; Spanje binn. 3 pct. [illegible]; dito 1 pct. 21¼; Belgie 4½ pct. 97; N. Metal. 5 pct. 90 [illegible]; Piemont 94.

WEENEN, Dingsdag 18 October. Met. 1852 5 pct. 91 [illegible]; dito Lett. B 105; Loten v. fl. 250 139; Lomb. Ven. 97 [illegible]; Bankactien 1297; Zilver 12¾; Wissel Lond. 11.82; Parijs 131.

Weinig affaires.

MADRID, Zaturdag 15 October. Spanje binnl. 3 pct. [illegible]; dito nieuwe 1 pct. 22¼.